

VY_12_INOVACE_CJ_RA_15

Učební materiál

Sada: Čtenářská a informační gramotnost

Téma: Wolker, Jiří – Okno

Autor: Mgr. Eva Řádková

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: tercie – NG

Využití: Učební materiál pro literaturu

Anotace: Pracovní list lze využít při práci v rámci tématického celku Cesty a návraty. Tématicky se zaměřuje na vztah k domovu, význam cestování a poznání světa, literární pojmy související s poezií (metafora, verš – rým aj.) Mezipředmětové souvislosti korespondují s občanskou výchovou a zeměpisem.

Struktura PL vychází z modelu E – U – R (evokace, uvědomění, reflexe).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

A. Co si myslím, nebo co si myslím, že vím?

➤ Vysvětli, proč je globus logem kapitoly *Cesty a návraty*.

➤ Napiš synonymum ke slovu globus.

➤ Dopln následující rčení a vysvětli, co znamenají:

Jiný kraj, jiný _____

Kolik řečí znáš, tolikrát _____

Doma jez, co máš, v cizině, _____

➤ Vytvoř vlastní myšlenkovou mapu ke slovu *cestování* (A), *domov* (B).

➤ Vyměň si PL se spolužákem a doplň jeho myšlenkovou mapu.

➤ Označ ve své mapě slova, která vymyslel soused a se kterými souhlasíš.

Cestování/ Domov

➤ Která z následujících slov mohou být vzájemně antonyma? Vytvoř možné dvojice.

dálka –

cesta –

touha –

domov –

zážitek –

realita –

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

*poznání –
zkušenost –*

*vzpomínka –
fantazie –*

cizina –

➤ Která z těchto slov se objevují ve tvé myšlenkové mapě? Vypiš je.

B. Co zjistím?

Práce s textem

Jiří Wolker – Okno (sbírka Host do domu)

- Po přečtení textu básně v učebnici na str. 26 vyber verše nebo slovní spojení, která vyjadřují význam následujících slov:

Dálka –

Cesta –

Touha –

Domov –

Zážitek –

Realita –

Poznání –

Vzpomínka –

Zkušenost –

Fantazie –

Cizina –

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Vyjádři vlastními slovy, jak rozumíš veršům:

Svět je kulatý.

Oči... – dáreček z cesty – album světa.

- Vysvětli, proč je slovní spojení *Okno je lod'* metaforou.

- Podle následující definice vyhledej v básni příklad *synekdochy*.

Synekdocha (řecky syn-ek-doché, sdílená, spolu míněná část) je jazyková či rétorická figura, při níž je název celku použit pro označení části nebo naopak název části pro označení celku. Například „noční nebe zářilo“ místo hvězdy svítily nebo „pod rodnou střechu“ místo domů.

- Vypiš verš, ve kterém se v básni objevuje pohádkový motiv.
- Porovnej tento motiv s metaforou *Okno je lod'*. Co mají společného a čím se liší?
- Charakterizuj text jako žánr a vypiš typické znaky.
- Proč lze verš označit jako volný?
- Co ti připomíná grafická podoba textu?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

C. Co si myslím?

➤ Vytvoř pětilístek na téma Cesty a návraty:

(podst. jméno)

(příd. jméno) (příd. jméno)

(sloveso) (sloveso) (sloveso)

(věta)

(synonymum k tématu)

➤ Napiš krátké pojednání k následujícím otázkám:

Kdo nebo co může být jiné po návratu z cest?

Souhlasíš s názorem, že vidíme stejné věci, ale vnímáme je jinak? Umíš vysvětlit, čím je to způsobeno?

Máš stejnou zkušenost? Jakou?

Zdroje:

Ladislava Lederbuchová, Eva Beránková. Čítanka 8, učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Nakladatelství Fraus. Plzeň 2005. 1. vydání.

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/36/Globus.jpg>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Synekdocha>